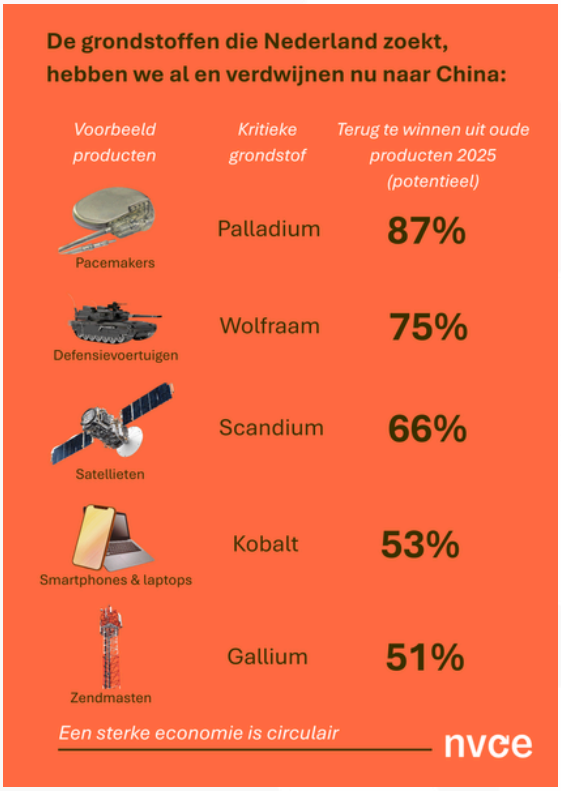
9 november 2026

[NVCE] Position paper economische veiligheid en strategische autonomie

De Nederlandse Vereniging Circulaire Economie (NVCE) vertegenwoordigt meer dan 1.000 bedrijven met één gezamenlijk doel: Nederland weerbaar en veilig maken door grondstoffen slim te gebruiken.

Met deze position paper leveren we graag inbreng op het commissiedebat “Economische veiligheid en strategische autonomie” van woensdag 11 november. In dit position paper laten we zien hoe de circulaire economie bijdraagd aan de economische veiligheid en strategische autonomie van Nederland. Daarbij gaan we in het bijzonder in op de Nationale Grondstoffenstrategie. Overigens is een circulaire economie een stevig middel om binnen de planetaire grenzen te blijven (ook op de agenda van 11 november).

Acteer op de circulaire potentie van kritieke grondstoffen

De NVCE omarmt de verhoogde politieke urgentie rondom kritieke grondstoffen. We moeten onze onafhankelijkheid opbouwen en toekomstig verdienvermogen veiligstellen. De circulaire economie heeft daarin een grotere rol dan tot nu toe aangenomen.

De NVCE heeft uitgezocht hoeveel kritieke grondstoffen Nederland potentieel uit afgedankte elektronische apparaten kan terugwinnen. Daarvoor hebben we gekeken hoeveel grondstoffen Nederland in 2025 binnenkreeg via nieuwe elektronische apparaten en hoeveel van diezelfde grondstoffen dat jaar via afgedankte apparaten weer verloren gingen. Voor verschillende grondstoffen komt de hoeveelheid in afgedankte elektronica overeen met 51% tot 87% van de hoeveelheid die jaarlijks nodig is voor nieuwe elektronische apparaten.

Naast betere inzameling en recycling bieden ook levensduurverlenging en hergebruik grote kansen om onze autonomie en veiligheid te verbeteren. Volgens onderzoek van de TU Delft, het Centre for Materials & Resilience en Copper8 (2026)1 kunnen circulaire strategieën, waaronder levensduurverlenging, hergebruik, recycling en slimmer productontwerp, de vraag naar nieuwe kritieke grondstoffen met 27 tot 78 procent verminderen in zes onderzochte productgroepen. Deze oplossingen verdienen daarom een centrale plek in de nationale grondstoffenstrategie maar ook in de innovatie, industrie en ondernemersbeleid van EZK.

Met de Nationale Grondstoffenstrategie brengt het kabinet de risico's van onze grondstoffenafhankelijkheid in kaart. Dat is belangrijk, maar inzicht alleen maakt Nederland nog niet minder afhankelijk en economisch veilig. Daarvoor zijn ook gerichte investeringen nodig in innovatieve en bestaande circulaire oplossingen die ons autonomer en economisch veiliger maken. Het kabinet investeert miljarden in innovatie, economische weerbaarheid en strategische autonomie. Met de Nationale Investeringsinstelling (€ 3,3 miljard), het Nationaal Agentschap voor Disruptieve Innovatie (€ 500 miljoen) en een nieuwe ronde van het Nationaal Groeifonds (€ 375 miljoen) ontstaan belangrijke mogelijkheden om Nederlandse bedrijven te versterken.

Tegelijkertijd is in 2026 een reservering van € 236 miljoen voor het circulaire Groeifondsproject BioBased Circular vervallen. Circulaire economie en grondstoffenzekerheid zijn bovendien nog geen expliciete prioriteiten binnen de nieuwe investeringsinstrumenten. Terwijl juist circulaire ondernemers onze afhankelijkheid van buitenlandse grondstoffen kunnen verminderen.

De NVCE roept het kabinet op om grondstoffenzekerheid expliciet te verankeren in deze investeringsinstrumenten en te zorgen voor financiering van zowel circulaire innovatie als de opschaling van bestaande oplossingen. Daarbij is ook financiering nodig voor bedrijven waarvan de maatschappelijke en strategische waarde groot is, maar de businesscase door hogere kosten nog niet rondkomt. Net als China doet door te investeren in nu nog onrendabele recycling faciliteiten zoals vorige week in de media verscheen2.

De NVCE roept het kabinet op om grondstoffenzekerheid expliciet te verankeren in deze investeringsinstrumenten en te investeren in zowel circulaire innovatie als de opschaling van bestaande oplossingen. Daarbij is ook financiering nodig om de onrendabele top te overbruggen, zodat strategisch belangrijke circulaire oplossingen daadwerkelijk kunnen concurreren met lineaire alternatieven.

De minister geeft zelf het volgende aan:
“Strategische projecten voor leveringszekerheid moeten sneller uit de ontwikkelfase komen. Het kabinet zet in op het stimuleren en faciliteren van initiatieven in Nederland, complementair aan Europese strategische projecten. Nederland heeft een sterke positie op het gebied van circulaire projecten, de chemische sector voor raffinage en recycling, en de logistieke positie voor voorraadvorming.”

Samen met FME, de Jonge Klimaatbeweging, de Koninklijke Metaalunie, MKB-Nederland, Natuur & Milieu, VNCI en VNO-NCW hebben we eerder dit jaar een oproep gedaan om 1,5 miljard per jaar beschikbaar te maken voor de circulaire economie. Op de inhoud van de gehele brief zijn we eerder ook in gesprek gegaan met ministers Heleen Herbert en Stientje van Veldhoven. Er is dus een grootmaatschappelijk draagveld voor meer middelen voor circulaire economie.

Standpunten NVCE

1. Maak minder grondstoffenafhankelijkheid een expliciete investeringsprioriteit

Het kabinet stelt miljarden beschikbaar via de Nationale Investeringsinstelling (NII), het Nationaal Agentschap voor Disruptieve Innovatie (NADI) en het Nationaal Groeifonds. De NVCE vindt dat minder afhankelijkheid van kritieke grondstoffen een expliciet doel moet worden in al deze instrumenten.

Daarbij hoort aandacht voor circulair productontwerp, levensduurverlenging, hergebruik en recycling.

2. Help bestaande circulaire oplossingen opschalen

Veel circulaire bedrijven willen groeien, maar lopen vast. Ze kunnen nog niet concurreren met primaire grondstoffen. De NVCE vraagt het kabinet om financiering die past bij deze bedrijven. We pleiten voor een instrument dat de onrendabele top financiert. Dan kunnen strategisch belangrijke circulaire oplossingen eerlijk concurreren met lineaire alternatieven.

3. Maak zichtbaar hoeveel er in circulaire grondstoffenzekerheid wordt geïnvesteerd

Minder afhankelijkheid van buitenlandse grondstoffen is een belangrijk doel van de Nationale Grondstoffenstrategie. Dan moet ook duidelijk zijn hoeveel geld daar echt naartoe gaat. De NVCE vraagt het kabinet om dit vóór de volgende begrotingsbehandeling inzichtelijk te maken. Het gaat om de publieke middelen die in 2024, 2025 en 2026 vanuit het economische en innovatiebeleid zijn geïnvesteerd in bedrijven die met circulaire oplossingen bijdragen aan onze autonomie en economische veiligheid. Splits deze bedragen uit naar circulair productontwerp en levensduurverlenging, hergebruik en recycling. En maak onderscheid tussen geld dat is toegekend en geld dat echt is uitgekeerd.